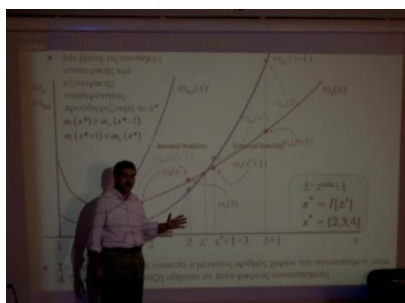

Π & Φ

Περιοδικό Ενημερωτικό Δελτίο
του Τμήματος Περιβάλλοντος,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

4ο Συνέδριο Περιβαλλοντικής Πολιτικής & Διαχείρισης

Με μεγάλη επιτυχία διεξήχθη για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά το Πανελλήνιο

Ο Καθηγητής κ. Ευτ. Σαρτζετάκης, εκ των προσκεκλημένων ομιλητών

Συνέδριο 'Περιβαλλοντικής Πολιτικής και Διαχείρισης' το οποίο διοργανώνει το Τμήμα μας, μεταξύ 27 & 29 Μαΐου 2011, στο Αμφιθέατρο του Τμήματος Γεωγραφίας. Το εφετινό συνέδριο είχε ως τίτλο, «**Οικονομική Ανάπτυξη & Περιβαλλοντική Προστασία: ασύμβατοι**

δρόμοι ή αναγκαίοι εταίροι;», και περιέλαβε πέντε διακριτές συνεδρίες, όπως για την

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, τη σχέση Οικονομικής Θεωρίας και Περιβάλλοντος, τη μεθοδολογική προσέγγιση Ανάπτυξης και περιβαλλοντικής προστασίας κ.α. Το ακροατήριο ήταν πολυπληθές καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδρίου ενώ η συμμετοχή των φοιτητών του Τμήματός μας ήταν ιδιαίτερα αυξημένη. Η πραγματοποίηση του Συνεδρίου κατέστη δυνατή με την **ευγενική χορηγία και υποστήριξη** της εταιρίας **VODAFONE ΕΛΛΑΣ** & του **Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών 'Περιβαλλοντική Πολιτική & Διαχείριση'** του Τμήματός μας.

Στα πλαίσια του Συνεδρίου, ολοκληρώθηκε για το εφετινό ακαδημαϊκό έτος και η σειρά προβολών **περιβαλλοντικών ντοκιμαντέρ** με τον τίτλο **Bleu!** την οποία ξεκίνησε το Τμήμα μας το περασμένο φθινόπωρο. Έτσι, το απόγευμα του Σαββάτου 28 Μαΐου προβλήθηκε το βραβευμένο **ντοκιμαντέρ HOME** του Yann Arthus-Bertrand. Το HOME έκανε παγκόσμια πρεμιέρα στις 5 Ιουνίου 2009 για την Ημέρα του Περιβάλλοντος. Χρησιμοποιώντας αποκλειστικά εναέριες λήψεις σε πάνω από 50 χώρες, η ταινία πραγματεύεται την αλληλεπίδραση της ζωής στον πλανήτη μας και την επίδραση που έχει πάνω της ο σύγχρονος τρόπος ζωής μας. Τα υπέροχα πλάνα, η εξάισια μουσική και οι σκληρές αλήθειες του ντοκιμαντέρ καθήλωσαν το κατάμεστο Αμφιθέατρο και έδωσαν τροφή για σκέψη και προβληματισμό.

Κλείνοντας, να σημειώσουμε ότι τα πρακτικά του Συνεδρίου θα είναι διαθέσιμα από την ιστοσελίδα του (<http://www3.aegean.gr/environment/eeppd/CONF2011.htm>) τον Οκτώβριο 2011.

Περιεχόμενα

4 ^ο Συνέδριο Περ/κης Πολιτικής	1
<i>BIBΛΙΟ</i> : The Federation of Ecologists Alternatives	2
Με το EVS στη Ρουμανία	2
Βράβευση του BIODIV	3
<i>Η Απόφοιτος</i> : Ελένη Καζάκου	3
Εκπαιδευτική εκδρομή του «Θεοφράστειου»	3
Επίσκεψη από το «Συνήγορο του Πολίτη»	4
Δημοσιεύσεις	5
<i>BIBΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ</i> : Radiation & Climate	5
<i>ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ</i> : Warwick Fox	6
Περιβαλλοντικό Φεστιβάλ	6

Το επόμενο Τεύχος του 'Π & Φ' θα κυκλοφορήσει τον Ιανουάριο 2012.

Συντακτική Επιτροπή:

Κώστας Θεοδώρου
Όλγα-Ιωάννα Καλαντζή
Ιωσήφ Μποτετζάγιας

The Federation of Ecologists Alternatives

Ιωσήφ Μποτετζάγιας (Lambert Academic Publishing, 2011)

The Federation of Ecologists
Alternatives
the first Greek green party (1989-1992)

Στα τέλη της δεκαετίας του 1980 ένα μικρό κόμμα βρέθηκε για πρώτη φορά στα έδρανα του Ελληνικού Κοινοβουλίου: η Ομοσπονδία Οικολογικών και Εναλλακτικών Οργανώσεων, ή πιο απλά «Οικολόγοι Εναλλακτικοί» (Ο.Ε.), το πρώτο Ελληνικό οικολογικό κόμμα. Την ιστορία αυτού του κόμματος πραγματεύεται το νέο βιβλίο του **Επίκουρου Καθηγητή** του Τμήματός μας κ. **Ιωσήφ Μποτετζάγιας**. Το βιβλίο βασίζεται σε εκτεταμένη έρευνα αρχαιακού υλικού και σε δεκάδες συνεντεύξεις με τους πρωταγωνιστές της περιόδου εκείνης, πολλοί από τους οποίους είναι και σήμερα ενεργοί στο οικολογικό κίνημα της χώρας. Στις σελίδες του παρουσιάζονται και αναλύονται η εμφάνιση της πολιτικής οικολογίας στην Ελλάδα από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 και μετά, οι ζυμώσεις και διαδικασίες οι οποίες οδήγησαν στη δημιουργία των Οικολόγων Εναλλακτικών, η σύντομη και ταραχώδης ιστορία τους, οι λόγοι κατάρρευσής τους και η συνεισφορά τους στο σύγχρονο Ελληνικό περιβαλλοντικό κίνημα.

Κατά 7,1% μειώθηκαν το 2009 σε σχέση με το προηγούμενο έτος οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στην Ε.Ε., ως αποτέλεσμα κυρίως της οικονομικής κρίσης αλλά και της περαιτέρω ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η μείωση για την Ελλάδα ήταν αντίστοιχα 4,7%.

Εντατικό Σεμινάριο για θέματα Βιωσιμότητας στη Ρουμανία

Τα τελευταία τρία χρόνια, στους τελειόφοιτους και μεταπτυχιακούς φοιτητές του Πανεπιστημίου μας προσφέρεται η δυνατότητα να παρακολουθήσουν δωρεάν ένα εξ αποστάσεως μάθημα σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης, το **European Virtual Seminar (EVS)**, περισσότερες πληροφορίες [εδώ](#)). Το EVS συντονίζεται από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο της Ολλανδίας και συμμετέχουν σε αυτό πλειάδα ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων. Το περασμένο Απρίλιο, οργανώθηκε στα πλαίσια του EVS ένα **Εντατικό Σεμινάριο σε Θέματα Βιωσιμότητας** από το Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου, με την οικονομική υποστήριξη του **Erasmus Lifelong Learning Programme**. Το δεκαπενθήμερο Σεμινάριο έλαβε χώρα στο Συνεδριακό Κέντρο του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου **στην κωμόπολη Σιναία**, ένα τουριστικό θέρετρο 120 χιλιόμετρα βόρεια του Βουκουρεστίου. Πρόκειται για μια περιοχή σπάνιας φυσικής ομορφιάς, στην οποία βρίσκεται και το φημισμένο Κάστρο Peleş.

Το Κάστρο Peleş

Μια ομάδα των συμμετεχόντων

Στο Σεμινάριο **συμμετείχαν περίπου 30 φοιτητές και 10 καθηγητές** από την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ολλανδία, τη Ρουμανία την Σλοβενία καθώς και 3 φοιτητές και 1 μέλος ΔΕΠ του Τμήματός μας. Οι φοιτητές είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τις μελέτες-περίπτωσης (case-studies) τις οποίες είχαν εκπονήσει στα πλαίσια του EVS τους προηγούμενους μήνες, να παρακολουθήσουν σειρά διαλέξεων σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης τόσο από τους συνοδούς Καθηγητές όσο και από Καθηγητές του Πανεπιστημίου του Βουκουρεστίου, να πραγματοποιήσουν **σειρά εκπαιδευτικών εκδρομών** και τέλος, χωρισμένοι σε ομάδες εργασίας, να σχεδιάσουν ένα πλάνο διαχείρισης για το παρακείμενο **Εθνικό Πάρκο Piatra Craiului**.

Στις πλέον αξιομνημόνευτες στιγμές του δεκαπενθημέρου συμπεριλαμβάνονται αναμφίβολα η επίσκεψη στο Κάστρο Bran, το «Κάστρο του Δράκουλα» -μιας και το Σιναί βρίσκεται στα Καρπάθια!- και η τυχαία, και άνευ προβλημάτων, συνάντηση με μια (μικρή) καφέ αρκούδα κατά την εκδρομή σε ένα από τα παρακείμενα δάση.

Το Εντατικό Σεμινάριο πρόκειται να επαναληφθεί και την προσεχή ακαδημαϊκή χρονιά και έτσι θα δοθεί η ευκαιρία και σε άλλους φοιτητές μας να συμμετάσχουν. Κλείνοντας, οφείλουμε να αναφερθούμε στην άριστη φιλοξενία των Ρουμάνων συναδέλφων και ειδικότερα του **διοργανωτή & εμπνευστή του Σεμιναρίου**, του Λέκτορα κ. **Alexander Andrasanu**, Τμήμα Γεωλογίας & Παλαιοντολογίας, Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου.

BIO: Η **Ελένη Καζάκου** γεννήθηκε στην Αθήνα και αποφοίτησε από το Τμήμα Περιβάλλοντος το 2001. Στη συνέχεια, έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στον τομέα της Εξελικτικής Βιολογίας και Οικολογίας (Université de Montpellier II) και διδακτορικό στον τομέα της Λειτουργικής Οικολογίας στο Εθνικό Κέντρο Ερευνών (CNRS) στο Μονπελιέ, Γαλλία. Το 2006 επέστρεψε στη Μυτιλήνη ως μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Περιβάλλοντος. Από τον Σεπτέμβριο του 2007, εργάζεται ως Επίκουρος Καθηγήτρια στη Γεωπονική Σχολή του Μονπελιέ (Montpellier SupAgro) στο εργαστήριο Λειτουργικής Οικολογίας (Centre d'Ecologie Fonctionnelle et Evolutive).

Το Τμήμα Περιβάλλοντος δεν ήταν η πρώτη μου επιλογή στο μηχανογραφικό, την απόφαση, όμως, να έρθω την πήρα γιατί στο πρόγραμμα σπουδών υπήρχαν πολλά μαθήματα γύρω απ' την Βιολογία τα οποία με ενδιέφεραν. Έχοντας ζήσει όλη μου τη ζωή στην Αθήνα, η ζωή σε ένα νησί ήταν κάτι πρωτόγνωρο που ανακάλυψα με μεγάλη ευχαρίστηση.

Οι αναμνήσεις από τα φοιτητικά χρόνια στη Μυτιλήνη είναι πολλές και όμορφες : ταξίδια σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό με τους καθηγητές του τότε τομέα Διαχείρισης Οικοσυστημάτων, εκστρατείες δενδροφύτευσης του Ξενία. Ως φοιτητές είχαμε και πολλές δραστηριότητες πέραν των ακαδημαϊκών, όπως τη δημιουργία της Θεατρικής Ομάδας του πανεπιστημίου και το ανέβασμα της θρυλικής "Χιονάτης".

Από τα πρώτα έτη, το ενδιαφέρον μου για την Οικολογία ήταν μεγάλο και με οδήγησε στο να κάνω αίτηση για μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Μονπελιέ. Η απόφαση αυτή, χωρίς να το ξέρω βέβαια τότε, άλλαξε τη ζωή μου μιας και στη συνέχεια μου δόθηκε η ευκαιρία να κάνω το διδακτορικό μου πάνω στη Λειτουργική Οικολογία των φυτών. Οι Γάλλοι δεν πολυαστειεύονται στην έρευνα και έπρεπε να τελειώσω το διδακτορικό μου στα 3 χρόνια με αρκετές δημοσιεύσεις. Βέβαια, κατάλαβα τί σημαίνει έρευνα και την αγάπη μου γι' αυτήν.

Τελειώνοντας το διδακτορικό, επέστρεψα στη Μυτιλήνη όπου μου δόθηκε η ευκαιρία να ανακαλύψω και πάλι τα μαγικά φυτά του νησιού και να συνεργαστώ με το Εργαστήριο Διαχείρισης της Βιοποικιλότητας. Μετά από ένα χρόνο έγινα δεκτή για τη θέση της Επίκουρου Καθηγήτριας στον τομέα Αγροοικολογίας στη Γεωπονική Σχολή του Μονπελιέ και εδώ και τέσσερα χρόνια ζω μόνιμα στη Γαλλία.

Αυτό που λέω σήμερα στους φοιτητές μου είναι ότι όταν κάνουν κάτι που αγαπάνε στο τέλος θα πετύχουν.

Βράβευση του Ελληνογαλλικού ΠΜΣ «BIODIV»

Το Ελληνογαλλικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα «**Διατήρηση της Βιοποικιλότητας**» (BIODIV), που ιδρύθηκε πριν από πέντε χρόνια από το Γαλλικό Πανεπιστήμιο «Μονπελιέ II» και τη Σχολή Περιβάλλοντος, έλαβε προσφάτως μια **σημαντική διάκριση**: τη σήμανση του **Μεσογειακού Γραφείου Νεότητας** (Mediterranean Office for Youth, **MOY**, <http://www.mediterraneanofficeforyouth.com/>) μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2013/2014. Το **MOY** είναι ένας νεοϊδρυθείς οργανισμός στον οποίο συμμετέχουν **16 χώρες της Μεσογείου** κι έχει ως σκοπό την ενίσχυση της κινητικότητας των νέων (ιδιαίτερα των φοιτητών) και της διάδοσης ιδεών, γνώσεων και δεξιοτήτων στο Μεσογειακό χώρο. Το **BIODIV** επιλέχθηκε μεταξύ άλλων διεθνών μεταπτυχιακών προγραμμάτων από ένα διεθνές σώμα ειδικών που ορίστηκε για τον σκοπό αυτό από το MOY. Τα **κριτήρια** απόδοσης της **σήμανσης** ήταν:

- Η ακαδημαϊκή αριστεία και ο βαθμός διεθνοποίησης του προγράμματος
- Η ποιότητα των συνεργαζόμενων φορέων και η κινητικότητα μεταξύ αυτών
- Οι προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων
- Η μέριμνα για την υποστήριξη της κινητικότητας των φοιτητών.

Η σήμανση δίνει την **δυνατότητα χορήγησης υποτροφιών** από το MOY σε μεταπτυχιακούς φοιτητές προερχόμενους από χώρες της Μεσογείου για την κάλυψη εξόδων διαβίωσης, μετακινήσεων κλπ που ξεκινούν από τα 1000 ευρώ μηνιαίως. Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό πως η διάκριση αυτή είναι μια **σημαντική αναγνώριση** της πολύ **υψηλού επιπέδου** δουλειάς που γίνεται, τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και οργανωτικό επίπεδο, στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα BIODIV και αναμένεται να αυξήσει ακόμη περισσότερο την ελκυστικότητα του προγράμματος.

Σε 67 δισεκατομμύρια ευρώ, μέχρι το 2100, υπολογίζεται το κόστος των μέτρων προσαρμογής της Ελλάδας στις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η εκπαιδευτική εκδρομή του «Θεοφράστειου»

Από την επίσκεψη στη ΔΕΗ

Μεγαλόπολης, στις μονάδες επεξεργασίας λυμάτων Ακροκέραμου και Ψυτάλλειας, στη μονάδα επεξεργασίας νερού του Ασπροπύργου της ΕΥΔΑΠ και στις εγκαταστάσεις της **Ελληνικής Εταιρείας Ανάκτησης και Ανακύκλωσης** στην Αθήνα. Στόχος της συγκεκριμένης εκδρομής ήταν να ενημερωθούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές για το σημαντικό έργο που εκτελείται στους χώρους αυτούς καθώς και να διαπιστώσουν στην πράξη πώς εφαρμόζονται τα θεωρητικά μαθήματα που παραδίδονται στα αντικείμενα αυτά.

Στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Θεοφράστειο: Περιβαλλοντική και Οικολογική Μηχανική» του Τμήματος Περιβάλλοντος πραγματοποιήθηκε η **ετήσια εκπαιδευτική εκδρομή** των φοιτητών του. Οι φετινές επισκέψεις πραγματοποιήθηκαν στο σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της ΔΕΗ και στο **λιγνιτικό κέντρο της**

Η ομάδα του Θεοφράστειου

Επίσκεψη από τον «Συνήγορο του Πολίτη» στο Τμήμα Περιβάλλοντος

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Τον παρελθόντα Δεκέμβριο επισκέφθηκαν το Τμήμα μας εκπρόσωποι της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη» με επικεφαλής την κα. Ευαγγελία Μπαλλά, Βοηθό Συνηγόρου στον κύκλο Ποιότητας Ζωής. Θέμα της επίσκεψης και της συζήτησης που ακολούθησε ήταν η **πιθανή συνεργασία μεταξύ του Τμήματος και της Ανεξάρτητης Αρχής** σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Ο **Συνήγορος του Πολίτη είναι Ανεξάρτητη Αρχή**, συνταγματικά κατοχυρωμένη μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 και το καθεστώς λειτουργίας της διέπεται από το νόμο 3094/2003. Ο θεσμός αποτελεί έναν ανεξάρτητο, εξωδικαστικό μηχανισμό διαμεσολάβησης και επίλυσης διαφορών μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας, με έναυσμα την κατάθεση έγγραφης και ενυπόγραφης αναφοράς εκ μέρους του πολίτη. Η οργάνωση του έργου της Αρχής ανατίθεται σε κύκλους δραστηριότητας μεταξύ των οποίων και ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής.

Στις αρμοδιότητες του **Κύκλου Ποιότητας Ζωής** εντάσσονται ζητήματα **προστασίας του περιβάλλοντος, χωροταξίας, πολεοδομίας, δημοσίων έργων και πολιτισμού**. Έτσι, στην αρμοδιότητα του Κύκλου εμπύττον τα θέματα της προστασίας του περιβάλλοντος, με την πλέον ευρεία έννοια του όρου «περιβάλλον» και της λειτουργίας των καθ' ύλη αρμόδιων υπηρεσιών. Ενδεικτικά, το εύρος της θεματολογίας των αναφορών του Κύκλου Ποιότητας Ζωής, εκτείνεται από τον έλεγχο της εγκατάστασης και λειτουργίας βιομηχανιών, μέχρι την οριοθέτηση ζωνών αιγιαλού και παραλίας και από την εφαρμογή ρυμοτομικών και πολεοδομικών σχεδίων μέχρι τον έλεγχο ανέγερσης αυθαίρετων κατασκευών (βλ. παρακείμενα γραφήματα που παρουσιάζουν τον αριθμό αναφορών που δέχθηκε ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής κατ'έτος καθώς και την κατανομή αυτών στις κύριες θεματικές κατηγορίες για το έτος 2010).

Η άσκηση του **διαμεσολαβητικού ρόλου του Συνηγόρου** του Πολίτη στο πλαίσιο διερεύνησης των αναφορών των πολιτών υλοποιείται με την ανάπτυξη αλληλογραφίας με τις εμπλεκόμενες κάθε φορά υπηρεσίες. Μπορεί να περιλαμβάνει επίσης αυτοψίες, επιτόπιες επισκέψεις, συναντήσεις εργασίας με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Συντάσσει πορίσματα και ειδικές εκθέσεις για θέματα εξαιρετικής σοβαρότητας, ενώ διατυπώνει - δια της Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων που υποβάλει στον Πρόεδρο της Βουλής - οργανωτικές και νομοθετικές προτάσεις, όπως αυτές προκύπτουν από την επεξεργασία της θεματολογίας των αναφορών (βλ.περισσότερα στο www.synigoros.gr/perivallon ή <http://new.synigoros.gr/?i=quality-of-life.el>).

Η **δράση του Κύκλου Ποιότητας Ζωής**, όπως άλλωστε και το σύνολο της δράσης της Αρχής, **κατατείνει στην**

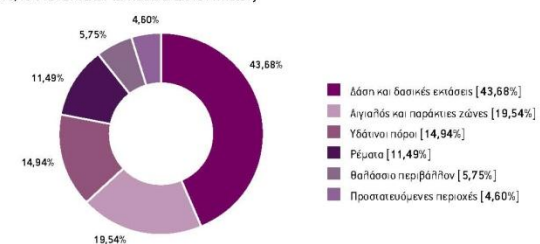
αναίρεση παγιωμένων καταστάσεων παρανομίας και την εμπέδωση της σύννομης δράσης του συνόλου των διοικητικών αρχών, έργο που συναντά σημαντικές δυσκολίες, αλλά συνιστά και ουσιώδη πρόκληση, ιδίως στη σημερινή δυσμενή δημοσιονομική συγκυρία.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ | ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2010

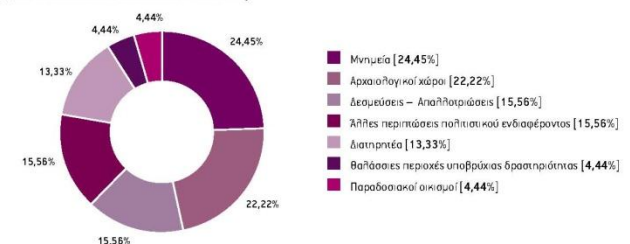
ΓΡΑΦΗΜΑ 12 ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
(84,10% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ)

ΓΡΑΦΗΜΑ 13 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
(10,48% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ)

ΓΡΑΦΗΜΑ 14 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
(5,42% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ)

Botetzagias I. & van Schuur W. (2011). Active Greens: an analysis of the determinants of Green party members' activism in environmental movements. *Environment & Behaviour*, DOI: 10.1177/0013916510393278.

Botetzagias I. (2011). *The Federation of Ecologists Alternatives: the first Greek green party (1989-1992)*, Lambert Academic Publishing: Saarbrücken.

Gatidou, G. and Iatrou, E. (2011) Investigation of photodegradation and hydrolysis of selected substituted urea and organophosphate pesticides in water. *Environmental Science and Pollution Research* (in press)

Jones N., Evangelinos K., Gaganis P., Polyzou E. (2011). Citizens' perceptions on water consumption policies and the role of social capital, *Water Resources Management*, 25(2): 509-522.

Jones N., Halvadakis C.P., Sophoulis C.M. (2011). *Social capital and household solid waste management policies: A case study in Mytilene, Greece*, *Environmental Politics*, 20(2): 264-283.

Matsoukas, C., Benas, N., Hatzianastassiou, N., Pavlakis, K.G., Kanakidou, M. and Vardavas, I. (2011). Potential evaporation trends over land between 1983–2008: driven by radiative or turbulent fluxes? *Atmos. Chem. Phys. Discuss.*, 11:10935-10972.

Polyzou E., Jones N., Evangelinos I.K., Halvadakis C.P. (2011). Willingness to pay for drinking water quality improvement and the influence of social capital, *Journal of Socio-Economics*, 40:74-80.

Samaras, V.G., Thomaidis, N.S., Stasinakis, A.S. and Lekkas, T.D. (2011) An analytical method for the simultaneous trace determination of acidic pharmaceuticals and phenolic endocrine disrupting chemicals in wastewater and sewage sludge by gas chromatography-mass spectrometry. *Analytical and Bioanalytical Chemistry*, 399:2549-2561.

Skanavis, C. and Sakellari, M. (2011). Free-choice learning suited to women's participation needs in environmental decision-making process. *Environmental Education Research* (in press).

Skanavis, C. and Sakellari, M. (2011). International Tourism, Domestic Tourism and Environmental Change: Environmental Education Can Find the Balance, *TOURISMOS: An International Multidisciplinary Journal of Tourism*, 6(1): 233-249.

Skanavis, C., Zacharaki, P., Giannoulis, Ch. and Petreniti, V. (2011). Education for Sustainable Development based on Local Agenda 21. *Journal of Environmental Protection*. 2(4) (in press).

Skouloudis, A., Evangelinos, K., Nikolaou Y. and Leal Filho W. (2011). An overview of corporate social responsibility in Greece: Perceptions, developments and barriers to overcome. *Business Ethics: A European Review*, 20(2): 205-226.

Spatharis S., Roelke D.D., **Dimitrakopoulos P.G.** and Kokkoris GD. (2011). Analyzing the (mis) behavior of Shannon index in eutrophication studies using field & simulated phytoplankton communities. *Ecological Indicators* 11:697-703.

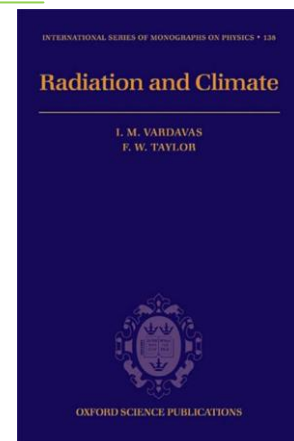
Radiation & Climate, Ilias Vardavas and Frederic Taylor (Oxford Science Publications 2011)

Βιβλιοπαρουσίαση από τον κ. Χρήστο Ματσούκα, Επίκουρο Καθηγητή Τμήματος Περι/ντος

Το βιβλίο οργανώνει την επιστημονική γνώση πάνω στην σύνδεση ακτινοβολίας και κλίματος. Σχετίζεται έτσι ευθέως με ένα από τα μεγάλα περιβαλλοντικά προβλήματα των τελευταίων δεκαετιών, τη διαταραχή του πλανητικού ισοζυγίου ενέργειας που έχει επέλθει κυρίως από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Το βιβλίο είναι αρκετά πυκνό όσον αφορά την μαθηματική περιγραφή των φυσικών διεργασιών (τουλάχιστον στα πρώτα κεφάλαια) και απευθύνεται κυρίως σε τελειόφοιτους και μεταπτυχιακούς φοιτητές, καθώς και σε ερευνητές στον συγκεκριμένο τομέα.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εισαγωγική περιγραφή σε διάφορα κλιματικά μεγέθη και διεργασίες ενώ εν συνέχεια οι περιγραφές γίνονται πιο αυστηρές και εξειδικευμένες. Αναλύονται θέματα όπως η ατμοσφαιρική φυσική και θερμοδυναμική, και η γενική θεωρία της διάδοσης ακτινοβολίας στην ατμόσφαιρα ενώ αφιερώνονται ξεχωριστά κεφάλαια στην επιμέρους μελέτη της Ηλιακής και της Γήινης ακτινοβολίας. Καθώς η ενέργεια σε μορφή ακτινοβολίας καθορίζει σε μεγάλο βαθμό της φωτοχημικές αντιδράσεις που λαμβάνουν χώρα, το βιβλίο εξετάζει τα φωτοχημικά φαινόμενα του οξυγόνου, του όζοντος, του υδρατμού, του διοξειδίου του άνθρακα, του μεθανίου κ.ά., προωθώντας την κατανόηση του κύκλου ζωής των παραπάνω αερίων, τα περισσότερα από τα οποία συμβάλλουν στον φαινόμενο του θερμοκηπίου. Ακολουθεί μια εκτενής περιγραφή του ισοζυγίου της ακτινοβολίας της Γης ενώ παρουσιάζεται και μια μελέτη εφαρμογής της χρησιμότητας του ισοζυγίου ακτινοβολίας και σε άλλους τομείς, όπως στην περιγραφή των ανταλλαγών ενέργειας στην Μεσόγειο. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αρχές μέτρησης της ακτινοβολίας και θέματα τηλεπισκόπησης κυρίως από δορυφόρους ενώ ένα κεφάλαιο αφιερώνεται στα κλιματικά μοντέλα, στους διάφορους τύπους τους και στις προβλέψεις τους. Τέλος, το βιβλίο κλείνει με μια σύγκριση μεταξύ του κλίματος της Γης και των κλιμάτων άλλων πλανητών. Η σύγκριση αυτή επιβεβαιώνει την γενική κατανόησή μας του πώς η διαφορετική σύσταση της ατμόσφαιρας καθορίζει εν πολλοίς τις κλιματικές συνθήκες για μια ευρεία γκάμα φυσικών μεγεθών.

Η συνεισφορά του βιβλίου εντοπίζεται στην κάλυψη ενός κενού μεταξύ της διάδοσης της ακτινοβολίας και της φυσικής κλιματολογίας. Στα δύο παραπάνω θέματα υπάρχει ξεχωριστά μεγάλη και αξιόλογη βιβλιογραφία, αλλά η συσχέτισή τους δίνεται ίσως για πρώτη φορά τόσο εκτεταμένα και με καθαρό τρόπο στο *Radiation and Climate*.

Εντατικό Σεμινάριο Περιβαλλοντικής Ηθικής

Ο Ομότιμος Καθηγητής
κ. Warwick Fox

Μεταξύ 30 Μαΐου και 3 Ιουνίου, πραγματοποιήθηκε στο Τμήμα μας ένα εντατικό σεμινάριο σε θέματα Περιβαλλοντικής Ηθικής, με τίτλο 'Ethics, People and the Environment'. Εισηγητής των σεμιναρίων ήταν ο Ομότιμος Καθηγητής Φιλοσοφίας του University of Central Lancashire, UK, Warwick Fox, συγγραφέας των βιβλίων *A Theory of General Ethics: Human Relationships, Nature, and the Built Environment* (The MIT Press, 2006), *Ethics and the Built Environment* (ed., Routledge, 2000), και *Toward a Transpersonal Ecology: Developing New Foundations for Environmentalism* (State University of New York Press, 1995, and Green Books, UK, 1995). Το σεμινάριο παρακολούθησαν 15 φοιτητές από το διάφορα Πανεπιστήμια καθώς και άλλοι ενδιαφερόμενοι για θέματα περ/κης ηθικής. Για όσους

δεν μπόρεσαν να το παρακολουθήσουν, το *P&Φ* πήρε μια μίνι-συνέντευξη από τον καθηγητή Fox.

Ερώτηση: Με τι ασχολείται η Περιβαλλοντική Ηθική;

Η Ηθική ασχολείται με τις αξίες σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να ζούμε, αλλά, γενικά, αυτή η θέση έχει γίνει αντιληπτή ως «οι αξίες σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να ζούμε όσον αφορά τις σχέσεις μας με τους άλλους ανθρώπους». Αντίθετα, η Περιβαλλοντική Ηθική ασχολείται με τις αξίες σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να ζούμε αναφορικά με τον κόσμο που μας περιβάλλει. Παρότι οι περισσότεροι μελετητές της Περιβαλλοντικής Ηθικής αντιλαμβάνονται το «Περιβάλλον» ως το φυσικό Περιβάλλον, προσωπικά υποστηρίζω ότι όσοι ασχολούμαστε με την Περ/κή Ηθική πρέπει να μας απασχολούν οι αξίες σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να ζούμε αναφορικά τόσο με το φυσικό όσο και το ανθρωπογενές, ή δομημένο, περιβάλλον. Γι' αυτό υποστηρίζω πως αυτό που πραγματικά χρειαζόμαστε είναι μία Γενική Ηθική, δηλαδή μία ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία θα συμπεριλαμβάνει τους τομείς της ηθικής των ανθρώπινων σχέσεων, της ηθικής του φυσικού περιβάλλοντος και της ηθικής του δομημένου περιβάλλοντος.

Η Περιβαλλοντική Ηθική είναι ένας νέος επιστημονικός κλάδος;

Η Περιβαλλοντική Ηθική αναδύθηκε ως διακριτός επιστημονικός κλάδος μόλις τη δεκαετία του 1970. Συνεπώς, ναι, είναι ένας καινούργιος κλάδος αν την συγκρίνουμε με τα σχεδόν 2500 χρόνια της Δυτικής φιλοσοφικής παράδοσης η οποία ασχολείται με θέματα ηθικής και η οποία εστίασε συντριπτικά, αν όχι απόλυτα, σε θέματα ηθικής των ανθρώπινων σχέσεων.

Είναι η Περιβαλλοντική Ηθική απλώς ένας άλλος όρος για να αναφερθούμε στα δικαιώματα των ζώων;

Η προσέγγιση των «δικαιωμάτων των ζώων» δεν είναι παρά μόνο μία από τις προσεγγίσεις της Ηθικής για τα Ζώα, και με τη σειρά της η Ηθική για τα Ζώα δεν είναι παρά μόνο μία προσέγγιση εντός της Περιβαλλοντικής Ηθικής. Επιπλέον, υπάρχουν σημαντικές διαφωνίες μεταξύ των διαφορετικών προσεγγίσεων εντός της Περιβαλλοντικής Ηθικής. Παραδείγματος χάριν, οι οπαδοί της Ολιστικής Περιβαλλοντικής Ηθικής (holistic environmental ethicists), δηλαδή αυτοί οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη διατήρηση της ακεραιότητας των διεργασιών των οικοσυστημάτων, συχνά υποστηρίζουν ότι πρέπει να θανατώνουμε ή και να εξαλείψουμε τα είδη-εισβολείς όποτε μας δίνεται η ευκαιρία. Από την άλλη πλευρά, οι υποστηρικτές της Ηθικής των Δικαιωμάτων των Ζώων (animal rights ethicists) λένε ότι πρέπει να αφήσουμε τα ζώα στην ησυχία τους, άσχετα με το αν είναι εισβολείς ή όχι. Τι πρέπει να κάνουμε, λοιπόν; Τέτοιου είδους διαφωνίες παρουσιάζονται συχνά σε πραγματικές καταστάσεις και αντιπαραθέσεις και απαιτούν σοβαρή σκέψη αν θέλουμε να τις αντιμετωπίσουμε και όχι απλώς να ρίζουμε λάδι στη φωτιά.

Στις 23 Μαΐου 2011, δολοφονήθηκε στη Βραζιλία ο José Cláudio Ribeiro da Silva, ακτιβιστής για την προστασία του δάσους του Αμαζονίου. Ξεκινώντας με τον Chico Mendez το 1988 μέχρι και σήμερα, πάνω από 1150 ακτιβιστές, μικρο-ιδιοκτήτες, δικαστές, ιερείς κ.α. έχουν δολοφονηθεί για παρόμοιους λόγους.

Περιβαλλοντικό Φεστιβάλ

Στις 16 & 17 Ιουνίου 2011, ο Φοιτητικός Σύλλογος Τμήματος Περιβάλλοντος «Μιχάλης Μυρογιάννης» διοργάνωσε ένα διήμερο Περιβαλλοντικό Φεστιβάλ, με στόχο την παρουσίαση του Συλλόγου στην τοπική κοινωνία της Μυτιλήνης αλλά ταυτόχρονα και την αλλαγή νοοτροπίας ως προς το Περιβάλλον με απώτερο σκοπό την ευαισθητοποίηση κ την κινητοποίηση του κόσμου.

Στις εκδηλώσεις του διήμερου περιλαμβάνονταν ο καθαρισμός του Λόφου Ξενία, ανακύκλωση χαρτιού στην Πλατεία Σαπφούς και ενημέρωση του κοινού, παρουσίαση φωτογραφιών περιβαλλοντικού περιεχομένου ενώ το διήμερο έκλεισε με παράσταση της Φοιτητικής Ομάδας Μοντέρνου Χορού «Adagio». Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε και η ημερίδα-συζήτηση με τον ενδιαφέροντα τίτλο «Επαγγελματικά Δικαιώματα Περιβαλλοντολόγων το 2011: Έχουμε;».

Το *P&Φ* συγχαίρει το Φοιτητικό Σύλλογο του Τμήματός μας για αυτή την εξαιρετική πρωτοβουλία του και εύχεται το εφετινό να είναι το πρώτο μιας μακράς σειράς επιτυχημένων Φεστιβάλ.

Το *P&Φ* ευχαριστώς δημοσιεύει πληροφορίες σχετικές με τις Επιστήμες του Περιβάλλοντος (έρευνες, συνέδρια, νέα βιβλία, βιβλιοκριτικές κ.ο.κ.). Μπορείτε να μας κοινοποιείτε το σχετικό υλικό στη διεύθυνση:
Ενημερωτικό Δελτίο 'Π&Φ',
Τμήμα Περιβάλλοντος,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 81100 Μυτιλήνη
email: pf@aegean.gr
<http://www.aegean.gr/environment/p&f>